

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"Ceprav analiza socialnega marksizma (liberalnih teologov v Cerkvah) ne nakazuje sprejetja marksistične ideologije v celoti in še manj sprejetja dialektičnega materializma kot takega, kljub temu dejansko nakazuje pojmovanje človeške zgodovine, ki je v protislovju s krščanskim vidikom človeka in družbe in pelje v strategijo, ki grozi krščanskim vrednotam in zadržanju".

Pater Arrupe, General S.J. (Civita Cattolica, Dec. 8. 1980)

LETNIK XXXII. — VOLUME XXXII. MAJ 1981 PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5 | ŠTEV. 5. — No. 5.

Kompleks ali "kisló grozdje"

Nekaterim Slovincem, tako v domovini kot v zdomstvu, je izraz "slovenska država" nekaj tabu, ki si ga v javnosti na glas skoraj ne upajo spregovoriti. Tako skušajo ideje o slovenski državi omalovaževati ali celo smešiti in jo v svoji "vsevednosti" označujejo kot nerealno, če že ne otročje. Pa je vendar ta ideja samo ponovna afirmacija samostojne Samove države Ka rantanije in logična kulminacija v razvoju narodov zadnjih 150 let za dosega končnega slovenskega političnega cilja - SAMOSTOJNOSTI!

Pravico do svoje vlade v Ljubljani. Drugo razočaranje nas je doletelo v letu 1929, ko so nam srbski politiki vsilili Aleksandrovo diktaturo, brez parlamenta in brez ustave; in nato v letu 1930, ko je kralj Aleksander izdal novo oktroirano ustavo in preimenoval državo Slovencev, Hrvatov in Srbov v Jugoslavijo. Slovenske pravice v tej niso bile dosti bolj zaščitene kot v sovražni Avstriji. Tretje razočaranje nas je zadelo, ko smo po 6. aprilu 1941 videli, da toliko opevana vojaška sila Jugoslavije ni zmogla niti par dni braniti slovenske meje in smo Slovenci v najhujši stiski, ko so nas isti centralistični politiki porinili v nepotrebno vojno, ostali sami, prepuščeni na milost in nemilost trem sovražnikom. Takrat se je na slovenski politični pozornici pojavil veliki Slovenec in videc, univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich. Ni bil politik, a kot zavednega Slovenca ga je v življenju bolelo, da je moral iz Sv. Višarj, nad svojim rojstnim krajem, gledati slovensko zemljo razkosano med tri države. Bolelo ga je, da je slovenski živelj v Avstriji in Italiji trpel pod tujevo peto; bolelo, ko je videl, da Slovenci celo v Jugoslaviji sami niso uživali popolnih narodnih pravic. Dogodki v Nikšiču v Bosni, po 6. aprilu 1941, kjer so se vkrcavali na letala srbski politiki in generali s svojimi družinami, služkinjami, psi in mačkami, da bi se prepeljali

iz ogrožujoče države v varno zavetišče k Zaveznikom v Egipt, so ga prepričali, da za Slovenca, izvedenca o Koroškem vprašanju - ki je bil opremljen z dragocenimi zgodovinskimi gradivom, nujno potrebnim za povojne konference na katerih se bodo ponovno obravnavale slovenske meje, na istih letalih ni bilo prostora, čeprav je imel uradni odlok od ministra dr. Kulovca, naj se pridruži umikajoči vladi. Ko se je razočaran po več tednih tavanja dne 4. maja končno vrnil v Slovenijo in je tam našel deželo pod trojno okupacijo in brez domačega vodstva, je PRVI V MODERNI ZGODOVINI SLOVENCEV PONESEL IDEJO O SAMOSTOJNI SLOVENSKE DRŽAVI slovenskim politikom, ki pa zanj niso kazali zanimanja. Dr. Ehrlichov predlog je bil, naj se takoj "ustanovi podtalna slovenska vlada za koordinacijo in preudarno vodstvo preganjanega in razkosanega naroda pod trojno okupacijo v pripravi za ZEDINJENO SLOVENIJO V SVOBODNI SLOVENSKE DRŽAVI, po skupni zavezniški zmagi." (Dr. Zebot: Slovenija véčeraj, danes in jutri, stran 124) A istočasno je vcepil to idejo tudi zbegani slovenski dijaški mladini, ki ji je prisluhnila, se zanj ogrela in jo začela v svojih vrstah zagovarjati in širiti. Ko je nekaj teh po koncu druge svetovne vojne prišlo na ameriški kontinent, kjer so isto idejo zagovarjali tudi znani frančiškanski pater Kazimir Zakrajšek in njegovi prijatelji, so jo pogumno in v zavesti, da je edino pravilna, skupno javno razglasili, ko so v Chicagu začeli izdajati svoj časopis Slovenska država. Temu prvemu časopisu so se pozneje pridružili še drugi: Smer v slovensko državo v Argentini, Sij slovenske svobode pravtam, Si ovenski glas v Zapadni Evropi in periodična revija Alternativa v Trstu. Vsa ta prizadevanja so doprinesla k dejstvu, da je danes ideja o slovenski državi ne samo živa, ampak da stalno narašča. Pa ne samo v zamejstvu, tudi v domovini sami mora biti živa, saj je o njej slišal celo tuji nemški poročevalec za Frankfurter Allgemeine Zeitung, čeprav trdi, da se "le redko kdo tam ukvarja z mislijo o neodvisni Sloveniji"; to pa ni nič čudnega, saj je na splošno znano, da Slovenci doma v bojazni pred povsod prisotno UDBO, - ki skuša preprečiti ne samo njihovih besed, ampak tudi njihove misli, - svoje misli skrivajo. Zato si lahko tolačimo tudi izjavo istega novinarja, da je pa "mnogo Slovincem, ki si želijo rahlejšega odnosa z zvezo (federacijo) ki kot evfemizem za njihovo dejansko željo po samostojnosti. Res je, da se je zadnja leta narodni ponos med Slovenci v domovini precej zmanjšal in to predvsem med mlajšim, manj izobraženim prebivalstvom. To je pač mentaliteta sedanje užitvoje družbe, pri kateri se zdi da prevladuje načelo: "Ubi bene ibi patria". Slovenci so zadnja leta v Jugoslaviji sorazmerno dobro živeli (ne na račun njihovega gospodarskega sistema, ampak na račun bodočih generacij - saj baje dolgujejo skoraj 20 bilionov dolarjev). Vzrok za to je pa tudi stalna pro-jugoslovanska propaganda v šolah, ki skuša prikazati, da Slovincem (tudi raznim Afrikancom!) še nikoli ni tako dobro šlo, kot v sedanji Jugoslaviji. Isto pa ne moremo trditi za izobražence (stare ali mlade), ki so po eni strani pri tem blagostanju postavljeni nekako ob stran, po drugi strani pa njihova,

LJUDSKO ŠTETJE KANADE KAJ JE, KAJ POMENI IN ZAKAJ GA POTREBUJEMO 3. JUNIJ JE DAN LJUDSKEGA ŠTETJA

Vsakah pet let izvede kanadska vlada ljudsko štetje in postavi vprašanja ljudem o njihovih družinah, o njihovih stanovanjih, dohodkih, izobrazbi in o drugih stvareh, ki so potrebne za načrtovanje bodoče ekonomije. To je storjeno v zapisek različnih sprememb, ki so nastale v deželi. Važno je, da ima vlada največja poročila o različnih etničnih skupinah, ki sedaj žive v Kanadi, ker so načrtovanja za te osebe zasnovana največ na ugotovitvah, ki jih je zapisalo ljudsko štetje. Predstavnik ljudskega štetja bo dostavil vprašalno polo ljudskega štetja, ki ga mora izpolniti član hišnega občestva. Ljudsko štetje je tako življenjske važnosti za Kanado, da pravi zakon, da mora biti vprašalna pola ljudskega štetja pazljivo izpolnjena na dan 3. junija 1981. Ta zakon zagotavlja, da ne sme vaših odgovorov videti nihšče, kot samo osebe ljudskega štetja, ki je zapriseženo v tajnost.

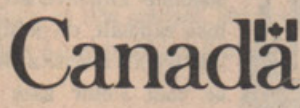
Nihšče drugi, noben drug vladni oddelek, nima pravice videti vaših odgovorov na vprašanja. Vsi podatki, ki jih date so potem povezani z drugimi podatki drugih hišnih občestev in samo vsote izsledkov so objavljene. Če imate težave z odgovori na katerekoli vprašanje, lahko pokličete telefonsko številko, ki jo imate na vprašalni poli. V mnogih slučajih, bodo predstavniki, ki govore vaš jezik, lahko pomagali pri odgovorih. Če niste do 1. junija sprejeli vaše vprašalne pole, kličite 0 za operatorja in zahtevajte številko Zenith 0-1981. Dajte vaše ime in naslov in vprašalna pola vam bo dostavljena. Podatki ljudskega štetja so zelo važni za pomoč za bodočnost novodošlih v Kanado. Osebnó lahko pomagate, če prav gotovo natančno izpolnite vašo vprašalno polo in zagotovite njen povratek na dan 3. junija. Kot del Kanade, morate biti del ljudskega štetja.

Slovenski arhiv v zamejstvu

Slovenski emigrantski časopis Svobodna Slovenija, ki izhaja v Buenos Airesu v Argentini, je dne 22. januarja t.l. prinesla članek "Sami uničujemo svojo zgodovino", ki ga je napisal neki t.d. V tem članku zagovarja omenjeni pisec hvalevredno zamisel, da je že zadnji čas, da si Slovenci v zdomstvu ustvarimo svoje "zavetišče", v katerem bi hranili čimveč gradiva, ki priča o navzočnosti in delovanju Slovincem v tujini. Ta članek je ponatisnila tudi Ameriška domovina v dveh delih, nakar je nje urednik, dr. Rudolf Susel dodal svoje misli in predloge, kako bi se dalo to uresničiti v ZDA in v Kanadi. Da je potreba za zbiranje tega materiala velika, ni nobenega dvoma. Kje bodo zgodovinarji, ki bodo pisali zgodovino zadnjih 50 let našli material za pisanje res objektivne zgodovine, če ne bo virov, ki bi osvetlile še drugo stran, ne samo tisto, ki jo "zgodovinsko" pišejo v sedanji Sloveniji, pod žugajočo roko Partije in njene desne roke UDBe. Hvala Bogu, da je po letu 1945 našlo pot v svobodni svet toliko slovenskih izobražencev, ki so v zadnjih 30 letih ustvarili z zdomstvu zavidljivo zakladnico literature, leposlovne in politično-problematične, ki izraža ideje in gledanja ljudi, ki žive v svobodnem svetu, kjer lahko celo zagovorniki "ploščate zemlje" prosto zagovarjajo svoje mnenje. Mi pri "Slovenski državi" podpiramo to iniciativo. Toda povrnimo se k prejšnjemu članku gospoda t.d. Ko govori o potrebi obnove osebné knjižnice pokojnega Zdravka Novaka v Buenos Airesu, nadaljuje, da bi bilo potrebno ustvariti podobne knjižnice tudi drugod po svetu in tako "ustvariti reprezentančno zakladnico našega slovenskega

tiska," in obžaluje, da "nimamo pa n.p.r. nikjer kompletnih letnikov Ameriške domovine, kjer je toliko važnega gradiva o povojnih zdomcih-beguncih, da se brez nje ne da pisati nobena zgodovina revolucionjskih let." Nato nadaljuje: "Pa ne samo ta list (AD), tudi druga periodika iz ZDA (Ave Maria), Kanade (Božja Beseda), Avstralije (Misli), pa Koroške (Naš tednik) ali Italije (Katoški glas) in iz Slovenije (Delo) bi se moralo hraniti v taki knjižnici... itd." in potem nadaljuje: "Vsi izhajajoči in že zdavnaj zamrli periodični (podčrtani mi) listi, kakor n.p.r. Slovenska beseda, IDNAVE, Gledališče, Si ovenska pot... prav tako vse knjige in vsi letaki, vabila k prireditvam, društvena poročila, bilance zavodov... v čim večji popolnosti." Čudno se nam zdi, da gospod t.d. ki dela vtis, da je precej dobro poučen o emigrantskem tisku, v svojem članku sploh ne omenja, da v Toronto, Kanada, že nad 30 let izhaja mesečnik Slovenska država, kakor da o njem še nikoli ni slišal. Pa ga vendar pošiljamo v 23 držav po svetu, med njimi tudi v Argentino. Človek bi mislil, da ga je prezrl, ker se mu ga ni zdelo vredno omenjati. Res je, da je ta časopis po svoji zunanji obliki bolj skromen, je pa zato ideja, ki jo zagovarja tako velika, da bi si zaslužil, da se ga omenja vsaj med gradivom "letakov in vabil k društvenim prireditvam", če že v svoji veliki modrosti misli, da ne zasluži mesta med drugimi mlajšimi mesečniki. Ali pa bi bilo morda možno, da ga je namenoma zamočal, kakor ga je zamočal tudi predavatelj na zborovanju "Drage" na slovenskem Primorju lansko poletje? ARHIVAR

3. JUNIJ JE DAN LJUDSKEGA ŠTETJA ZAGOTOVI SVOJO UDELEŽBO KANADSKO LJUDSKO ŠTETJE

1981 Census of Canada Recensement du Canada de 1981

življenska filozofija zna ceniti tudi duhovne vrednote v življenju, kot so svoboda izražanje in združevanje, svoboda vere, življenje brez strahu pred UDBO itd. Ti se bolj zavedajo, da sedanji režim z naraščajočim priseljevanjem iz juga resno ogroža slovensko kulturo. A ko se bo gospodarski položaj še poslabšal, (enkrat bo treba začeti vračati ogromne dolgeve z obrestmi!) bodo tudi prvi začelnji spoznavati, da skuša centralistična jugoslovanska uprava na račun Slovincem dvigniti življensko ravan južnih predelov države in da če bomo Slovenci čakali na to izravnanje, bo med tem življenski standard ostale Zapadne Evrope dosegel sedanjega v Ameriki. Takrat se bo tudi to trenutno navdušenje za Jugoslavijo prelevilo v slovenski nacionalizem. Da pa idejo slovenske samostojnosti omalovažujejo tudi Slovenci v prostem Zapadnem svetu, kjer imajo celo zagovorniki "ploščate zemlje" pravico širiti svojo teorijo, je težje razumeti. Pa kdo so ti skeptiki, ali realisti, kot se sami nazivajo? Deloma so to ljudje, ki bolehalo na kroničnem kompleksu manjvrednosti. Za take smo Slovenci vse premlajni, vse prešibki, vse premalo zmožni, vse preveč izpostavljeni sovražnim sosedom, da bi lahko imeli svojo samostojno državo. Po njihovem mnenju bi bilo najbolje, da čimprej izgubimo

svojo identiteto: jezik, kulturo, vero in se spojimo v eno telo skupno z močnejšimi južnimi brati, da si zagotovimo neodvisnost od sovražnih sosedov, čeprav zgodovina izpričuje, da nas ti isti bratje v preteklosti niso mogli obraniti in da njihova vojaška moč v času atomskega orožja in laser žarkov, ne pomeni nič. V drugo skupino spada malo število ljudi, katerih preteklost je bila združena s staro Jugoslavijo, v kateri so imeli "vested interests", bodisi gospodarske, bodisi take, ki so zadovoljevali njihov politični ego. Tako še vedno upajo, da se bodo povrnil stari časi... Ironija pri teh ljudeh je ta, da globoko v srcu verjetno tudi sami čutijo, da je ideja o slovenski samostojnosti edino pravilna, pa se zaradi svojega političnega oportunitizma ali pa celo trme, ne morejo povzpeti iz sindroma "kislé grozdja" - lisa, ki ni mogla doseči grozdja, ki je viselo visoko na drevesu in katerega je z lahkoto obiral volk, je užaljeno dejala: "Saj ga ne maram, ker je kisló!" Današnji zagovorniki slovenske državne ideje, ki so bili še premladi, da bi v stari Jugoslaviji imeli kake položaje in ki se zavedajo, da bodo po štiridesetih letih emigracije prestari, da bi take lahko pričakovali v bodočnosti, pri problemov nima. Mnoge veže na delo za slovensko državo ljubezen in zvestoba do

Univ. prof. DR. EHRlich LAMBERT rojen 18. sept. 1878 v Zablncih pod Sv. Višarjami kot sin trdnega koroškega kmeta. Gimnazijo je dovršil v Celovcu, bogoslovje pa v jezuitskem zavodu "Canislanum" v Inostu. Kaplan v Bejaku, v Celovcu, slednjič do 1. 1919 škofjski tajnik v Celovcu. Na mirovni konferenci v Parizu je bil slovenski zastopnik za Koroško. Svoje znanje je izpopolnjeval na univerzah v Solnogradu, Rimu, Parizu in Oxfordu. Z ustanovitvijo univerze v Ljubljani je zasedel stolico za etnologijo in primerjalno verostvijo; na tem polju je bil mednarodno priznan strokovnjak. Član mnogih mednarodnih znanstvenih družb. Mož svetovnega obzorja, katoški duhovnik po srcu Jezusovem, kristalno čist Slovincem, oče in dobrotnik slovenskega katoškega dijaštva, vojvoda v desetletnem, vztrajnem boju slovenskega naroda s profinarodnim, brezverskim komunizmom. Padel sredi na letnega boja, 26. maja 1942 ob 8 zjutraj v Strelški ulici v Ljubljani. — Telo je pred krogliami iz revolverja klonilo, duh pa se je kot zmagovalček dvignil k Stvarniku.

svobodni evropski narodi." Ta program je aktualen še danes. Pomagajmo ga uresničiti! C.P.

† Ing. Dragotu Volovšku v blag spomin Bolognska družina.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$18.00 per year
\$5 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvica v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$10.-, za Argentino \$25.-, za Brazilijo 150.-, za Anglijo 50.-, za Italijo 120.-, za Avstrijo 120.-, za Avstralijo 6.25 avstr. £, za Italijo in Trst 2000.- lir, za Francijo 1500.- frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati s celotni uredništvu in izdajatelju.

Cena za letniško poštno po predhodnem dogovoru.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$10.-, za Argentino \$25.-, za Brazilijo 150.-, za Anglijo 50.-, za Italijo 120.-, za Avstrijo 120.-, za Avstralijo 6.25 avstr. £, za Italijo in Trst 2000.- lir, za Francijo 1500.- frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati s celotni uredništvu in izdajatelju.

Cena za letniško poštno po predhodnem dogovoru.

Med SLOVENCJI

TORONTO Nekaj spominov na Viktorja Trčka

Pri mojih obiskih Toronta sem v 99% slučajev vedno izstopil na Sunnyside in jo ubral po Roncesvalles do Viktorjeve delavnice. Tako sem napravil tudi v četrtek, 19. februarja. Prestrašil sem se, ko zagledam na vratih napisano, da je zaradi smrti v družini zaprto. Stopil sem v bližnjem telefonsko govornico in poklical na dom. Odgovorila je Pavlina sestra in mi povedala žalostno novico. Vprašal sem, če smem priti na dom in dobil pritrdilen odgovor. Šel sem. Ko sva se s Pavlo dobro najokala, pogovorilo se nisva mogla, sem oddal lipovo cvetje, katero sem jima prinesel, se poslovil in povedal, da pridem v soboto na pogreb.

V soboto se mi je pridružila še žena, kar ni bila njena navada. Tudi njo je prizadelo. Med vožnjo sva mnogo govorila in se spominjala Viktorja. Takole mi je rekla: Nikoli nisem opazila pri njem prešernega smeha, vedno se mi je zdelo, da je neka miloba ležala v njegovih očeh. Hitro sem v mislih preletel leta mojega poznanstva z Viktorjem in sem moral ženi kar pritrditi. Če se je nasmejale, je bil njegov smeh kratek in nekako zadržan.

Moje poznanstvo z Viktorjem se je začelo, ko smo po ukinitvi lienskega taborišča preselili v spitalsko taborišče. Samo ime sem slišal že prej. Obe taborišči sta imeli dober pevski zbor. V Lienzu smo Spitalčanom, kar malo zavidali, ker smo iz pripovedovanja slišali, da ima spitalski zbor dva dobra tenorja v Tonetu Muhiču in Viktorju Trčku. V Spitalu sva se videvala le pri pevskih vajah, čez dan pa je Viktor bil vedno kje na poti med Spitalom in Celovcem, jaz pa na delu v Seebach-u.

Ko smo se podali preko "luže" sva se pa oba znašla v Fingal-u, kjer je bilo zbiralno taborišče. Tu smo čakali, kdo nas bo najel za delo. Med čakanjem smo si pa čas preganjali s petjem. Viktor je moral na farmo, jaz pa na železniško progo. Iz tega taborišča pa je bilo 40 mož izbranih za Batovo tovarno čevljev. Preteklo je nekaj mesecev in sva se tudi midva znašla v Batawi. Zaradi prihoda tolikih delavcev je nastala kar stanovanjska stiska. Vse tovarniške hišice so bile oddane. Pa je Viktor le našel prostor za naju. Sam ne vem, kako da sva se prav midva znašla skupaj. Morda je Viktor slutil, da imam Zirovec že od nekaj rad. Soba je bila zelo majhna in je bilo v njej prostora le za eno posteljo. Tako sva si tudi postelji delila. Viktor je delal težko in tako so njegove, počitka tako potrebne roke vsako noč počivale na meni, pravzaprav samo ena. Bila je sproščena in prav nič težka. Nisem je odklanjal, nisem je pehal od sebe. Edino, kar bi mi skoraj zameril, je bilo, to, da ni nikdar našel časa, da bi mi voščil "lahko noč".

Bili so časi, ko smo se z Viktorjem "konjičkom" podali na pot v Toronto na kako prireditve. Ne spominjam se, ali smo kaj prespevali za kilometražo, upam, da smo; dobro se pa spominjam, da

NOVA KNJIGA O BOGASTVU SLOVENSKE DEDIŠČINE

Pri Slovenskem ameriškem inštitutu — "Slovenian Research Centru" je pred kratkim izšla izredno privlačna, bogata in obsežna trdo vezana knjiga v angleščini pod naslovom "Slovenian Heritage, Volume 1." Ta doslej najboljše angleška ameriška knjiga o naši dediščini in kulturi obsega 642 strani večjega formata in 25 zgoščenih, zanimivih poglavij, ki jim sledi še skrbno pripravljen slikovni album Slovenije in končno slovenskih Amerikancev. Nekateri pravijo, da je knjiga "bomba". Za mnoge, ki so jo doslej dobili, je magnet, ki se kar ne morejo odtrgati od nje. Upamo, da bo za večino Slovencev vir novega navdušenja in ponosa, za tuje čitatelje pa vir spoštovanja do slovenske zgodovine, kulture in doprinosu svetu.

Knjiga je razdeljena na pet delov.

Prvi del pod glavljem "Basic Facts" prinaša štiri zgoščena, a zajetna poglavja. Univerzitetni profesor dr. Edi Gobec je napisal poglavja o slovenski zgodovini in kulturi, o trpljenju in borbah koroških Slovencev pod Avstrijo in doslej najizčrpnejše poglavje o Slovincih v Ameriki, kjer je tudi prvič objavljen delni pregled mnogih, doslej še neznanih slovenskih podvigov v Ameriki za dobo treh stoletij. Dr. Bogdan Novak, profesor zgodovine, na univerzi v Toledu, pa je za prvi del prispeval tehtno poglavje o Slovincih pod Italijo.

je prevedel v angleščino Jožef Drasler, podrobno opiše življenje slovenskih ameriških rudarjev v Forest City, Pennsylvaniji, medtem ko nam Louis Jartz kramljuje predstavi glasbenika Johna Ivanuša kot očeta slovenske opere v Ameriki. Kaj vse je doživel v mladostnih letih v Waukeeganu, nam nadvse zanimivo pripoveduje Paul Sifler — vodilni organist, pianist in skladatelj iz Hollywooda. John Hribar nas popelje iz Krayna v Pennsylvaniji v slavno bitko na Iwo Jimi, kjer se je boril in prelival kri ta naš junaški "kranjski Janez". Potem nam Jože Valenčič od Western Reserve Historical Society in dr. Gobec opisujeta delo in uspehe največjega ohiškega trgovca s pivom in enega največjih farmerjev v Floridi, Johna Drenika. Ena najbolj nadarjenih slovenskih ameriških umetnic, profesorica umetnosti na Chicago Art Institute, Lillian Brule pa nas za slovo z besedo in sliko popelje v Sveče na Koroško na prijeten obisk k prof. Francetu Gorsetu, starosti slovenskih umetnikov v svetu.

V petem delu najdemo najprej bogat album prelepe Slovenije, na koncu pa še več sto slik iz življenja, dela in uspehov slovenskih Amerikancev za razdobje treh stoletij. Kako bogato je tudi slikovno gradivo, nam pove dejstvo, da je v albumu in v 25 poglavjih objavljenih nad 700 (sedem sto) slik.

Marsikdo bi gradivo te vrsteraje izdal v petih ločenih knjigah, a institut ga je zajel v eno samo edinstveno delo — v celoto, ki napravi na čitatelja mnogo močnejši vtis, saj se zvrsti pred njegovimi očmi izjemno bogastvo slovenske dediščine v domovini in po vsem širnem svetu. Od zgoraj naštetih rudarjev in vnetih družstvenih delavcev do slovenskih olimpijskih zvezd, vrhunskih umetnikov, arhitektov, učencev, izumiteljev, pisateljev in politikov se vrsti panorama slovenske kulture, ustvarjanja zgodovine in podvigov, ki nas prepričljivo prikažejo kot

narodnem znanstvenem natečaju in ameriškem mladinskemu zastopniku pri razdelitvi Nobelovih nagrad v Stockholmu na Švedskem; Gloriji Kroke, ki je bila Miss Australia; Eriku in Beth Heiden, ki se jima divi ves športni svet in se zavedata svojega slovenskega porenja, kot je uredniku knjige sporočila njuna slovenska stara mama; Kristini Mjakar, do teh objav še nikomur znani Slovenki, ki je bila kot tekačica najhitrejša mladenka v vsej Avstraliji; in Branku Mizeritu, mladostnemu slovenskemu organizatorju in dirigentu v Kanadi. Vsi, ki so vložili v to knjigo toliko truda, imajo največje zadoščenje prav v dejstvu, da je po vseh dosedanjih opazovanjih in poročilih ta knjiga postala magnet in vir ponosa tudi za našo mladino, ki jo je povsod sprejela z izjemnim zanimanjem in navdušenjem.

Navadno knjige tako velikega obsega in take kvalitete stanejo nad \$30 (trideset dolarjev) izvod, inštitut pa ji je določil izjemno nizko ceno \$16 (šestnajst dolarjev), čemur je treba dodati še \$1.50 (dolar in pol) za poštnino in zavoj. Naročite to edinstveno knjigo zase in za darila na naslovu:

Slovenian Research Center of America, Inc.
2927 Eddy Road
Willoughby Hills, Ohio 44092.

Drugi del seznaja čitatelje z več čudovitimi primeri vrhunskih slovenskih dosežkov v svetu. Tako nam v petem poglavju dr. Gobec v izčrpnih, skrbno dokumentirani študiji predstavi Leona Caprivija, nemškega kanclerja v času, ko je bila Nemčija najmočnejša država v Evropi. Z neizpodbitnimi viri dokazuje, da je bil kancler Caprivi potomec slovenskih kmetov, čigar prvotno ime je bilo Kopriva, česar se je tudi sam

Tretji del je posvečen slovenskemu jeziku in književnosti. Anton Klančar in Joža Glonar nas seznanita s starejšo zgodovino bogate in lepe slovenske. Pokojni dr. Frank Kern utemeljuje uporabo izraza "Slovenian" namesto "Slovene" v angleščini, kar podpira tudi ameriški slavist dr. Gribble. Milena Gobec privlačno opisuje slovensko svetovno potnico, pisateljico, etnografinjo in umetnico Almo Karlin, ki je s svojimi knjigami zaslovela po vsem svetu. Edi Gobec in prejemnik Slovenske študijske nagrade na Kentski univerzi Anton Zupančič z izčrpnimi študiji opišeta delo in slovenski izvor svetovno znanega sodobnega avstrijskega pisatelja in dramaturga Petra Handkeja, ki so ga tudi v ameriškem tisku slavili kot enega velikanov sodobne književnosti, nikdar pa niso zapisali, da je njegova mati bila trpeča koroška Slovenka in da se tudi Peter sam vedno bolj zanima za svoj slovenski izvor in slovenščino. Sledi življenjepis premalo znanega slovenskega ameriškega pisatelja Franka Mlakarja, ki ga je inštitut pred leti predstavil v svoji angleški Antologiji slovenske ameriške književnosti, v sedanjih knjigi pa nam o njem privlačno kramlja njegova vdova, ki živi v Avstraliji. Marsikdo oko se bo orosilo ob branju Cankarjeve črtice "The Morning Guest" (Jutranji gost), ki jo je čudovito lepo prevedel v angleščino najplodnejši Cankarjev prevajalec Anton Družina, čigar prevode bo v knjižni obliki izdal inštitut. Tudi Mlakarjeva črtica o obisku stare mame v Sodražici spada med dragocenosti slovenske ameriške književnosti, saj je celo "Time magazine" primerjal tega sposobnega pisatelja z ruskim velikanom Dostojevskim. Avstrijski pesnik Herbert Kuhner je prevedel in uredil zbirko slovenskih koroških pesnikov, ki je v tej knjigi prvič objavljena v angleščini. Edi in Milena Gobec pa nam predstavita žetev slovenskih ameriških pesnikov in prevajalcev pesmi v angleščini.

CAVALIER 1982.
by Chevrolet

2-Door Coupe

2-Door Hatchback Coupe

Ko že pišem tele vrstice v postnem času, naj v potrdilo mojih misli, ki so se me lotevale v cerkvi med pogrebno sv. mašo vzamem iz naše postne pesmi besede "Na križu Jezus nas uči". Takole sem slišal jaz Viktorja govoriti:

"V takem številu ste prišli jemati slovo od mene, da ste me kar prestrašili, da smo sezidali premajhno cerkev. Hvala Vam vsem, ki ste prišli. Hotel sem biti vsem - vse. Da pa ste prišli v takem številu, to mi je v zadoščenje in potrdilo, da sem prav delal. Sedaj pa vas prosim, da nadaljujete z delom v čast Bogu in Mariji Pomagaj, slovenski skupnosti v Torontu v korist."

Res, prav imaš, Viktor - Gospod Slovenija. Tebi hvala za Tvoje nenehno delo in žrtvovanje, za tvoje zvestobo cerkvi, društvom in cerkvenemu pevskemu zboru. Prosi v nebesih, da Bog pošlje med torontske Slovence mnogo mož Tvojega kova.

Pa še nekaj, Viktor. Kajne, da boš kakor si v Batawi, tudi v nebesih dobil prostorček za mene. Saj veš, da sem skromen in se znam stisniti. Zbogom, Viktor.

Drago Ložar

Ontario je poznan po ribolovu. Ontarijska vlada stalno ugotavlja vrednost istega s stalnim raziskovanjem in poizkušnjami rib. Take poizkušnje so bile sedaj izvedene v 1036. jezerih in rekah.

"GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH"

Izsledki so tiskani v treh knjižicah "Guide to Eating Ontario Sport Fish" (Northern Ontario, Southern Ontario and Great Lakes editions).

NA RAZPOLAGO V 1981.

Vašo brezplačno kopijo dobite v vašem najbližnjem uradu

THE ONTARIO MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
THE ONTARIO MINISTRY OF NATURAL RESOURCES
THE ONTARIO MINISTRY OF NORTHERN AFFAIRS

Ministry of the Environment
HON. KEITH NORTON
MINISTER

Ministry of Natural Resources
HON. ALAN POPE
MINISTER

INFORMATION SERVICES BRANCH
ONTARIO MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
P.O. BOX 2700, TERMINAL "A", TORONTO, ONTARIO M5W 1H3

PLEASE SEND ME THE INDICATED BOOKLET "GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH"

Northern Ontario Southern Ontario Great Lakes

INITIALS SURNAME

HOUSE/APT. NO. STREET NAME/R/R

CITY/TOWN

PROVINCE

POSTAL CODE

OBLETNICA SOCIALNIH OKROŽNIC

15. maja letos poteče 90 let, odkar je zavzela katoliška Cerkev z najvišjega mesta stališče do vedno bolj perečega socialnega vprašanja - za današnje razmere nezaslišanega izkoriščanja delavcev. Bila je to znamenita okrožnica papeža Leona XIII. Rerum novarum, imenovana tudi Magna carta delavstva.

Leonova okrožnica ni bila prva reakcija katoličanov na novi gospodarski red, ki se je uveljavil v začetku 19. stoletja v Angliji in se je nato začel širiti po Evropi in še pozneje po celem svetu. Istega leta, ko sta izdala Marx in Engels svoj "komunistični manifest" (1848), je izbral poznejši škof Ketteler za temo svojih adventnih pridig v stolnici v Mainzu "Cerkev in socialno vprašanje". Tudi prvi nemški katoliški dan istega leta je razpravljal o socialni stiski in zahteval organiziranje delavstva za obrambo svojih pravic. Ketteler je izdal l. 1864 knjigo "Cerkev in delavsko vprašanje", ki je doživela v istem letu kar tri izdaje. Mnogo duhovščine, pa tudi laikov na kontinentu kot tudi v Angliji si je prizadevalo praktično reševati težave, ki jih je povzročala naraščajoča industrializacija. Nekateri med njimi pa so iskali tudi teoretičnih rešitev nove probleme. Na žalost je bilo večje število tistih katoličanov, ki so novi gospodarski red nekritično sprejeli in so odrekli Cerkev pravico, da bi zavzela kakršno koli stališče do gospodarstva, kaj šele, da bi smela dajati vernikom smernice za ravnanje v gospodarstvu.

Leonova okrožnica je tako odpravila negotovost in uradno opredelila stališče Cerkev z dokumentom, ki je blizu vrha v hierarhiji cerkvenih odlokov. Prav za prav bi se moral že prvi Vatikanski koncil ukvarjati tudi z delavskim vprašanjem, toda predčasni razpust je to preprečil. Leonovi okrožnici je sledila povečana aktivnost katoličanov zlasti med delavci in pa v združništvu kot dveh oblikah v okrožnici priporočane samopomoči. Okrožnica je tudi veliki meri pripomogla, da se je po končani vojni organiziral Mednarodni delovni urad (1919). Mnogi strokovnjaki so začeli sistematično pisati o socialnem vprašanju. Tako je n.p. l. 1895 izdal jezuit Josef Biederlack knjigo "Socialno vprašanje", ki je doživela do l. 1925 deset izdaj. Po organizaciji knjige sodeč je bila tudi vzor Ušenišnikovi "Sociologiji" (1910). Že prej je napisal Janez E. Krek svoj "Socializem" (1901), v katerem je podal tudi glavne misli Leonove okrožnice.

Kljub veliki aktivnosti katoličanov tako v praktičnem reševanju družbenih vprašanj kot tudi teoretičnem razglabljanju, ki je večkrat vodilo do nasprotujočih si zaključkov, je izšla nova

Tradicija in razvoj

V vsaki okrožnici najdemo zatrjevanje, da je nova okrožnica samo potrditev in morda še dopolnitev nauka, ki ga je začrtal Leon XIII. Trditve je gotovo upravičena v toliko, da se bistveno pojmovanje človeka in družbe ter človekovega razmerja do Boga ni spremenilo. Vendar je opaziti tudi mnogo premikov, ki so jih izzvale spremembe v družbi v času in ki niso samo posledica notranjega razvoja.

Naslovljenci. Prve okrožnice so bile naslovljene samo škofom, ki so bili v zvezi z Apostolskim sedežem. Quadragesimo anno in Mater et Magistra sta vključili že tudi katoliške laike. Dočim rabi Mater et Magistra še izraz "vernikom katoliškega sveta", ga Pacem in Terris nadomesti z "vernikom celega sveta", Populorum Progressio pa je naslovljena "Vsem ljudem dobre volje". Te spremembe naznačujejo simbolično preorientacijo Cerkev od vase zaključene, defenzivne organizacije v svetu odprto glasilko blagovestja.

Jezik. Latinsčina je še veno uradni jezik Cerkev in to velja tudi za okrožnice. Vendar je nastala z Janezom XXIII. velika sprememba. Do tega časa so uporabljale okrožnice sholastično ter

socialna okrožnica šele za 40. obletnico Rerum novarum -okrožnica Quadragesimo anno Pija XI. Nadaljnje obletnice je slavil Pij XII. z binokostnimi poslanicami, ki so bile po datumu blizu obletnice, posebno seveda petdesete (1941) in šestdesete (1951) obletnice. Pij XII. je imel nešteto nagovor in drugih dokumentov, ki so zadevali socialno vprašanje, vendar v tako razburkani dobi ni prišel do tega, da bi sam napisal obsežnejšo socialno okrožnico. Utz in Groner sta zbrala v treh zvezkih "Socialno sumo Pija XII. - Gradba in razvoj družbenega življenja" (1954-61) in avstrijski jezuit J. Schasching je sestavil v svojem zgodovinskem pregledu "Socialna poslanica Cerkev od Leona XIII. do Janeza XXIII." (1962) "quasi-okrožnico" Pija XII.

Za sedemdesetletnico je napovedal Janez XXIII. novo okrožnico že nekaj mesecev vnaprej. Ko pa je prišel 15. maj 1961, okrožnica še ni bila pripravljena in je izšla dejansko šele 15. julija, čeprav ima prvotno določeni datum 15. maja. Boston College je organiziral za julij enotedenski tečaj, ki naj bi obravnaval novo okrožnico. Tečaj se je pričel brez okrožnice. Vodja tečaja, jezuitski pater Phillip Land, je moral biti blizu, ko so sestavljali okrožnico, ker je točno vedel za njeno vsebino, čeprav je ni mogel dobesedno navajati. Nekaj ur pred zaključkom tečaja je prinesel tajnik socialnega odseka NCWC iz Washingtona tudi besedilo, ki je prav ta dan prispelo po brzojavu iz Vatikana.

Nova okrožnica Mater et Magistra pomeni kljub poudarku na tradicijo v več ozirih tudi prelom z njo. To se je poznalo tudi pri priznanih strokovnjakih za socialni nauk Cerkev. E. Welty je n.p. zasnoval svoj "Socialni katekizem" v štirih delih, pa je končal s tretjim (angleški prevod se je ustavljal že z drugim).

Pavel VI. se je spomnil obletnice z obsežnim apostolskim pismom, ki ga je naslovil kardinalu Royu, takratnemu predsedniku Sveta laikov in papeške komisije Pravičnost in mir. V njem je še ostreje kot v okrožnici Populorum Progressio poudaril pravico vsakega človeka do dela, do dostojne življenjske ravni in do lastnine.

Trenutno ni nobene napovedi, da bomo dobili za devetdesetletnico novo socialno okrožnico. Katoliški socialni nauk seveda ni obsežen samo v dokumentih, ki so bili objavljeni ob obletnicah Rerum Novarum (Pacem in Terris, Populorum Progressio, Gaudium in Spes 2. vatikanskega zbora, itd.) Ker je ta sestavek spominskega značaja, se bo predvsem nanašal na obletne dokumente.

minologijo in jih je celo šolan laik mogel razumeti le s pomočjo komentarjev. Okrožnice so izšle samo v latinščini in je trajalo po več mesecev, predno so pripravili prevode v žive jezike. Janez XXIII. je zavrnil prvi predloženo besedilo, češ da je preučeno. Nemške strokovnjake in svetovalce so zamenjali italijanski in francoski, ki so bili doma tudi v družboslovnih vedah. Papež je tudi vztrajal, da morajo iziti istočasno z originalom tudi prevodi v važnejših svetovnih jezikih (kar je tudi prispevalo k zamudi). Jezik je vzlet iz vsakdanjega življenja in je lahko razumljiv tudi povprečnemu izobražencu. Odziv nekatoliške javnosti je bil velikodušen - mnogi dnevniki so prinesli celotno besedilo okrožnic ali v redni izdaji ali pa kot prilogo.

Širjenje obzorja. Rerum Novarum se je omenila na razmerje med delom in kapitalom predvsem v poedinem podjetju v industrializirani državi. Quadragesimo anno je razširila obzorje na celotno narodno gospodarstvo (z izjemo kmetijstva) industrializirane družbe. Mater et Magistra je vključila kmetijstvo (papež sam je izviral iz kmečke družine) ter dežele v

razvoju.

Dinamični pogled nadomesti statičnega. Leon in Pij XI. sta poveljala človeka in družbo še statično. Težišče je bilo na odkritju bistvenih potez tako človekove osebnosti kot tudi družbe kot slede iz naravnega prava in razodetja. Janez XXIII. se je otresel negativnega odnosa do sodobnega sveta, ki je bil značilen za dobo pred njim - vrsta okrožnic je obsodila odklone od uradnega katoliškega vrednostjenja, od modernizma do brezbožnega komunizma. Janez je sprejel "znamenja časa" kot izraz božje vloge v zgodovino. Te je treba razpoznati ter pomagati dobrim silnicam v njih do zmage in preprečiti, da bi se možnosti zlorabe razvile v škodo poedinca in človeštva. Tako je sprejel modernizacijo in socializacijo kot nekaj pozitivnega. Raba izraza "socializacija" je sicer povzročila dokaj zmede. Latinski original govori o pomnožitvi medčloveških odnosov, toda poluradno italijansko besedilo je obdržalo izraz socializacijo, ki dobi seveda v okrožnici sami točno opredelitev. Papež je videl zdravilo proti možnim zlorabam v razvoju družbe v aktivni udeležbi vseh za razvoj-vseh možnosti, ki jih je sposoben človek kot oseba in v sodelovanju z drugimi tudi človestvo kot družba. Ne koncentracija na obsojanje in žaganje, marveč premaganje zla s povečano aktivnostjo dobrega.

V okrožnici Pacem in Terris je Janez XXIII. opozoril na potrebo razlikovanja med ideologijo in socialnim gibanjem, ki ga je sprožila. Obdržal je stališče, da sta komunizem kot ideologija in krščanstvo nespravljava in da med njima ne more biti kompromisa. Povsem drugačno pa postane vprašanje, če gre za konkretna komunistična gibanja. Kljub vsemu naglaševanju ideologije se niso mogli izogniti konkretnim socialnim realnostim (kljub velikim naporom in razpolaganjem s totalnim pritiskom jim ni nikjer uspelo uničiti vere) in vplivom zgodovinskega razvoja. Razen tega vsebujejo taka gibanja tudi pozitivne elemente. Iz tega razloga je postalo možno sodelovati z njimi za dosego kakih praktičnih namenov, dočim je bilo to v preteklosti neprimerno in jalovo.

Pavel VI. je opozoril na pomembnost utopij, zamislil idealne družbe, kot vira gonilnih sil za večje napore ljudi za izboljšanje pomanjkljivosti sodobnih družbenih razmer. Poudaril je tudi, da so danes gospodarska vprašanja tako prepletena s celotno družbo, da jih ni mogoče rešiti s sklicevanjem na zgolj gospodarske zakone. Rešitve je treba iskati tudi s političnimi sredstvi.

Soudeležba delavcev pri vodstvu podjetij. Karl Marx je označil za krivca vsega zla v družbi zasebno lastnino na proizvodnih sredstvih. Zahteva po odpravi zasebne lastnine je postala tako sestavni del bolj ali manj vseh zvrst socializma. Čeprav so naglašale okrožnice, da je združena s pravico do zasebne lastnine tudi dolžnost do socialne rabe lastnine, je bila bolj zaznana (in mnogi "katoliški kapitalisti" so naglašali samo to stran) bolj ali manj samo absolutna obramba zasebne lastnine. Ko so nemški katoličani na enem svojih "katoliških dni" sprejeli revolucijo, ki zahteva soudeležbo delavcev pri vodstvu podjetij zgolj na podlagi dejstva, da so zaposleni v podjetju in tako soustvarjalci dobrin, jih je Pij XII. javno zavrnil. Papež sicer ni bil proti soudeležbi delavcev, na vodstvu podjetij, toda pot do nje je videl samo tako, da dobilo delavci del kapitala podjetja in uveljavijo svojo pravico do soupravljanja kot delni lastniki podjetja. Zanj je sledila pravica o odločanju še vedno strogo iz lastniške pravice. Janez XXIII. se je popolnoma otresel takega legalističnega pojmovanja in je utemeljil pravico delavcev do soodločanja enostavno na dejstvu, da so delavci tudi del proizvodnega občestva ne glede na to, ali so kot poedinca ali pa kot skupina tudi lastniki delnic

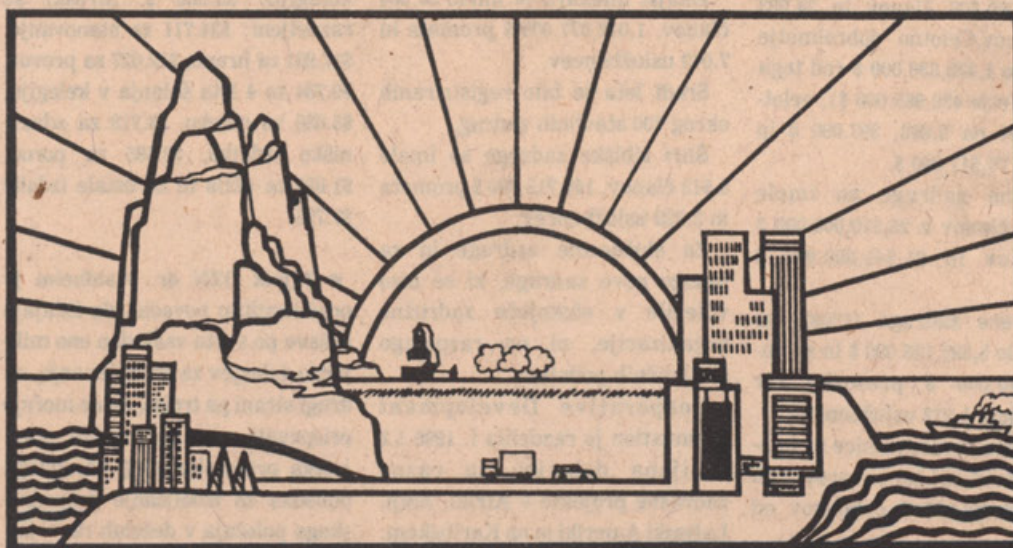
podjetja.

Ta kratek oris za obletnico vrste socialnih okrožnic naj zaključim z dvema osebnima doživljajema v zvezi z njimi.

Pred leti umrli vseučiliški profesor graške univerze dr. Anton Tautscher (slovenskega izvora -Tavčer) je bil zelo naklonjen beguncem, ki smo študirali po vojni na graški univerzi. Ker sem se zanimal za socialno ekonomsko vprašanja, nisem samo obiskoval njegovih predavanj, marveč sem bil pogosto tudi pri njem na domu na razgovorih. Sčasoma se je razvilo najino razmerje tako daleč, da mi je dajal brati rokopise svojih knjig, predno jih je oddal v tisk. Ob neki priliki - ne spominjam se več, o čem sva razpravljala - me je vprašal, od kje imam svojo modrost. Rekel mi je, da se je leta in leta mučil, da je prišel do teh zaključkov, jaz pa da jih stresam kar iz rokava kot nekaj samo po sebi umevnega. Odgovoril sem mu z vprašanjem, ali ne pozna socialnih okrožnic. Čeprav je bil praktičen katoličan (nekoč mi je povedal, da so ga hoteli izvoliti za predsednika avstrijske Katoliške akcije), je liberalno akademsko vzdružeje za časa študij kot tudi pozneje v profesorskem zboru toliko vplivalo nanj, da ni mislil, da bi bilo v njih kaj, kar bi preneslo tudi znanstveno kritiko.

Ko sem začel predavati v Antigonishu, sem se podrobneje seznanil s t.zv. antagonističnim gibanjem. Gibanje ima mnogo podobnosti z našim predvojnimi gobanjem v okviru slovenske krščanske socialne zveze. Čeprav ne poudarja katoliškega značaja, so vodilni predstavniki od prvih začetkov med prvo svetovno vojno do danes v glavnem katoliški duhovniki (mnogi so končali višje študije v Rimu) in laiki. V mnogih ozirih je celotno gibanje aplikacija katoliškega socialnega nauka, kar

Vi pripadate Kanadi

... Kanada pripada Vam

Kanada je Vaša zemlja. Vsaka provinca, vsako mesto, vsaka vas. Atlantske Province na Vzhodu, naše čarobno glavno mesto z okolico, veličanstvene visoke gore in iznad vsega one na Zapadu.

To je zemlja nenadkriljivih prirodnih lepot; čarobnih, a enostavnega prijateljstva; z možnostmi za najrazličnejše počitnice, ki jih nobena druga zemlja ne more nuditi.

Spoznajte letos drugi del svoje Kanade!

Kanadā

Je zemlja, ki Vam nudi še več.

Canadian Government Office of Tourism Office de tourisme du Canada

je potrdil tudi Vatikan v posebnem pismu univerzi. 9 Cudil pa sem se, da je bilo le zelo redko najti v govornem in pisani besedi kako direktno navedbo iz socialnih okrožnic. Ob neki priliki sem vprašal tedanjega

pomožnega direktorja Coady International Instituta Franka Glasgowa, če obstoja kak poseben razlog za tako ravnanje. Odgovoril mi je, da so katoličani v Kanadi v manjšini. Citiranje okrožnic ne bi veliko zalego in

verjetno več škodilo. Zato uporabljajo katoličani, ki so aktivni v gibanju, vsebino okrožnic, ne da bi direktno navajali papeža.

Rudolf Cuješ

NEW POWER BLOC IN SOUTH AMERICA

Dr. Planinsic's address at Plum Senior High on February 27 - 1981

Marcia Colbert

I met Dr. Planinsic four years ago when I came, as a freshman, to the CSC. I became fascinated by world politics and wrote many articles on this subject. Because of his sharp and objective remarks I am enclosing his address for publication in the S.D.

M.C.

"A statesman talks because he has something to say.

A politician talks because he has to say something . . ."

Planinko

Key nations in South America are talking of joint economic and political cooperation as never before.

This new road to Latin togetherness has been made possible mainly because of one outstanding development: Argentina and Brazil have decided to exchange their historic rivalry for dominance in South America with a real program of cooperation.

The harmony was reflected this past year when Brazil's president journeyed to Buenos Aires. It was the first visit by a Brazilian head of government to the Argentine in 40 years. Shortly afterward the President of Argentina reciprocated with a visit to Brazil.

As evidence for the new relationship the two presidents signed a series of far-reaching

"It's better to attempt to do something great and fail,

than attempt to do nothing and succeed . . ."

Planinko

The foreign ministers of the 11 countries - all the Spanish-speaking nations of South America, plus Mexico and Brazil - signed the foundation treaty in Montevideo, Uruguay.

The new Latin American Integration Association has three categories of members: Less developed - Bolivia, Ecuador and Paraguay; more developed - Argentina, Mexico and Brazil; countries at an intermediate stage - Colombia, Chile, Peru Uruguay and Venezuela.

Such talk of South American in-

agreements and moved closer together in their economic and political policies.

The intent of agreement was designed to show that Argentina and Brazil, both developing nuclear powers, do not intend to become rivals in nuclear weaponry.

Brazil's economic Achilles' heel is its dependency upon foreign energy resources. It imports 84 percent of its oil, most of it from the Middle East.

Brazil now intends to increase oil imports from two major Latin American exporters: Venezuela and Mexico.

The new power-shaping Alliance, issued by both presidents, called for the creation of an effective "Latin American Common Market".

"It's better to attempt to do something great and fail,

than attempt to do nothing and succeed . . ."

Planinko

tegration is not new, but this time there is a certain determination of a "United States of South America".

Because of the high OPEC prices, the two Latin American "petropowers", Venezuela and Mexico, are developing a new joint venture program to provide secure oil supplies to the countries of Central America and the Caribbean regimes.

Western Europe is already vitally interested in Latin America. Nearly half of West German private investment in

developing countries is now plowed into this region. When Spain becomes a member of the European Common Market, that nation

"It takes guts to get out of the ruts . . ."

Planinko

The newly elected Reagan Administration feels that Latin America is strategically, politically, economically and ideologically of life-or-death importance to the United States and that if Marxists ever gain control of Central America they will be in a position to threaten Mexico and its vast oil fields to the north, and the Panama Canal and Venezuela and its oil and other South American countries to the south.

During the previous administration and Carter's blunders, there was a growing fear among American allies that they can no longer rely on the United States to

will play a special role because of its historical, cultural and economic links with Latin America.

"It takes guts to get out of the ruts . . ."

defend the free world. In his first major speech on foreign policy Carter unilaterally exclaimed that our "inordinate fear of Communism and the Cold War are over for good". Such a naive and inexperienced interpretation of the Communist goal of world revolution, and his vacillation about unacceptability and acceptability of the Soviet troops here and there without doubt encouraged Moscow into new adventurism.

The new administration is also looking for friendlier relationship and closer alliance with American northern and southern neighbours - Canada and Mexico.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Nekaj statističnih podatkov

Devet nabavljajnih združnih zvez (s svojimi tovarnami) je imelo 1.060.506 članov in 24.293 uslužbence. Celotno dobroimetje je znašalo 1.439.630.000 \$ (od tega lastno imetje 439.865.000 \$), celotni promet pa 2.862.397.000 \$ in presežek 70.517.000 \$.

Kreditne zadrage so imele 9.476.000 članov z 25.510.000.000 \$ prihrankov in 21.241.000.000 \$ posojil.

Varstvene zadrage (trust) so upravljale 5.395.126.000 \$ in so imele 1.640.000 \$ presežka ter zaposlujejo 1.372 uslužbencev.

Združne zavarovalnice so imele v veljavi 7.384.687 zavarovalnih polic, 720.762.000 \$ dohodkov od

premijs in so zaposlovale 5.944 uslužbencev.

Enajst mlekarj je imelo 34.064 članov, 1.012.077.000 \$ prometa in 7.042 uslužbencev.

Sredi leta je bilo registriranih okrog 400 stavbnih zdruag.

Štiri ribiške zadrage so imele 5.913 članov, 146.713.000 \$ prometa in 2.229 uslužbencev.

Za služnostne zadrage in za mnoge nove zadrage, ki se niso včlenile v obstoječe združne organizacije, ni na razpolago statističnih podatkov.

Cooperative Development Foundation je razdelila 1.980 1.2 milijona dolarjev za razne združne projekte v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki in na Karibskem.

• The Urban Institute v Washingtonu je izračunal, da stane starše v ZDA en otrok do 18. leta (vključno 4 leta študija v javnem kolegiju) 85.000 \$. Stroški so razdeljeni: \$24.711 za stanovanje, \$17.931 za hrano, \$12.027 za prevoz, \$9.784 za 4 leta šolanja v kolegiju, \$5.686 za obleko, \$3.718 za zdravniške izdatke, \$2.485 za porod, \$1.020 za učila in za ostale izdatke \$7.726.

• Tajnik OZN dr. Waldheim je pred kratkim povedal, da izdajajo države po svetu vsak dan eno milijardo dolarjev za oboroževanje, na drugi strani pa trdijo, da ne morejo prispevati niti kot vodilo sprejetega prispevka 0,7% narodnega dohodka za izboljšanje gospodarskega položaja v deželah razvoja.

• Nadaljnji obstoj združne banke potrošnikov (the National Consumer Cooperative Bank) je v nevarnosti. Novo banko je ustanovila federalna vlada ZDA l. 1978, da bi nudila posojila ter tehnično pomoč potrošnim in delavskim zdruag. Toda novi predsednik Reagan je predlagal v svoji predračunski poslanici 10. marca t.l., naj ustavijo vse denarne vire banki za l. 1981, ki še niso bili izplačani, naj ne dovolijo nobenih denarnih virov za l. 1982 in naj prekličajo ustanovno listino. Zdržniki v ZDA upajo, da bodo člani zbornice in senata prepričali to namero Reaganove administracije.

• Študijski program za bodočnost združništva v Kanadi je vključil v svojo zbirko izdajo "Pojmi in raziskovanje" (Concepts & Research) razpravo prof. Čuješa "Integralizem, filozofsko okolje za združništvo" (Integralism: a philosophical environment for cooperation). Ista razprava je bila tudi sprejeta za del mednarodnega znanstvenega zborovanja o združništvu, ki ga prireja univerza v Stockholmu od 3-5. maja 1981.

• Število tujih obiskovalcev Kanada je naraslo leta 1980, toda največji porast (40%) so bili enodnevni obiskovalci — prebivalci ZDA, ki kupujejo v obmejnih krajih cenejši bencin v Kanadi.

Čitaj tako pazljivo, kot da tvoje življenje zavisi od tega.

Od tebe zavisi, da znaš pravilno upravljati kateri koli stroj, - naprave, - ali tudi močno nevarno materijo na tvojem službenem mestu. Tvoj delodajalec ti mora nuditi obvestila, kakor tudi nadzorstvo, - tako, - dati in tvoji sodelavci opravljate vaše delo varno.

Po zakonu „The Occupational and Safety Act“ imate pravico vedeti in pravico sodelovati v tem, da je vaš delovni prostor varen in zdrav.

Če misliš, da obstoja problem, ali, da misliš da obstoja nevarnost pri tvojem delu, pogovori se s tvojim nadzornikom. Vsi imamo dolžnost da delamo varno.

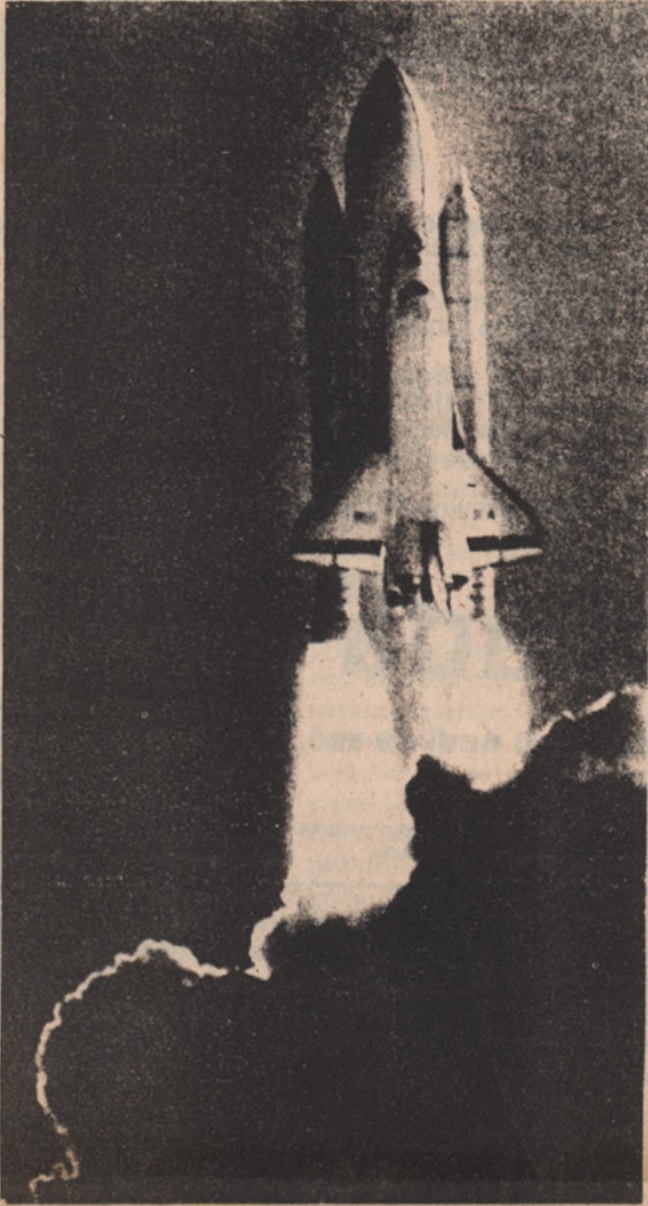
Pridruži se skupni akciji. To ti lahko pomaga. Ne more delovati brez tebe.

Ontario
Ministry
of Labour

Occupational
Health and Safety
Division

Robert G. Elgie, MD, Minister
William Davis, Premier

--- nova obzorja ---

• Parlamentarna komisija v Kanadi je predložila svoje poročilo o odnosu med državami severne in južne poloble (med industrijskimi deželami in deželami v razvoju), v katerem priporoča, naj gre pomoč deželam v razvoju predvsem preko nevladnih organizacij kot je "Cooperative Development Foundation". Upravlja jo Kanadska združna zveza. Ustanova zbira prispevke poednih zdruagarjev in združnih organizacij. K tako nabranim vsotam doda država v okviru svojega programa za mednarodno pomoč (CIDA) enako vsoto. Celotni znesek je potem na razpolago za razne združne programe v deželah razvoja, ki imajo za cilj, da postanejo domačini, ki so zajeti v takih programih preskrba z

vodo, izboljšanje v pridelavi hrane, gradnji hiš, itd.), od tuje pomoči neodvisni.

• Pred organizacijo Petro-Canada je bila združna rafinerija v Regini edina kanadska petrolejska družba. Trenutno predeluje 40.000 sodov nafte na dan. V kratkem nameravajo povečati kapaciteto na 50.000 sodov na dan kot tudi povečati število proizvodov iz nafte.

• Provincionalne zveze kreditnih zdruag Alberta, Manitobe in Saskatchewan so ustanovile skupen raziskovalni inštitut v Edmontonu. Naloga raziskovalnega inštituta bo, da bo raziskoval razvoj in spremembe v družbi, ki vplivajo na delovanje kreditnih zdruag.

Alexander Haig

Prosimo, poravnajte naravnost in držite se v ritmu delat!

Solidarity Leader Lech Wałęsa

Count yourself in on census day

"TOPICAL"
8.5.1981
576.8.

June 3, 1981 is Census Day — the day Statistics Canada wants you to "count yourself in".

The census, held every five years, is an enormous undertaking. This year, over 39,000 temporary employees will cover over nine million square kilometres to count over 24 million Canadians in more than eight million households.

People in major urban areas will have their questionnaires delivered and will be asked to mail them back to Statistics Canada. In small communities and rural areas, enumerators will drop off a questionnaire before Census Day and pick it up after. In a few remote areas, only one visit will be made and the information will be collected by personal interview. Everything possible is done to ensure the completeness and the accuracy of the information collected.

As early as April 1980, the Ontario government designated the Ministry of Treasury and Economics as the lead ministry to promote the 1981 census. The communications policy co-ordinator in the Cabinet Office, together with Treasury's communications group, are handling the government's efforts to promote census participation. They are in regular contact with Statistics Canada staff and the campaign is progressing well.

Many ministries are promoting the census, some by including articles explaining the census and encouraging OPsers to use the statistical information

generated in their newsletters. In addition, many ministries will be displaying posters and tent cards in their offices and public areas.

Over \$95 million

Including the cost of planning, organizing, conducting and analysing the results, the 1981 census will cost over \$95 million dollars. The census of agriculture, which is conducted at the same time, will cost a further \$7 million. If it were held separately, it would probably cost twice that. The cost of the census per household is only about \$11.69, compared with \$15.60 for the last major census in 1971.

What does Canada get for this effort and money? The most complete, accurate and detailed picture of Canada, its people and its housing.

Every household will be asked questions on the age, sex, marital status, mother tongue and inter-relationship of its occupants and whether they rent or own their dwelling. One in five households will get a longer form with questions on citizenship, ethnic origin, religion, language, education, migration, employment outside the home and income. The long form also asks about the age, size, value and condition of the home and the type of heating equipment and fuel used.

Some questions provide data for specific uses. For example, the number of federal MPs and the electoral boundaries are

Ensuring confidentiality

determined by the population of each province. (It is expected there will be 30 or more MPs after this census, 13 of them from Ontario.) Also, federal transfer payments to provinces and municipalities, which amount to about \$300 per person, are based on census population counts.

But the great value of census data is in its flexibility — the possible cross-classifications of the answers to various questions are almost endless. The smallest unit into which the whole country can be divided is an enumeration area. There are about 39,500 enumeration areas with as many as 350 households in each.

Neighborhood statistics

In large urban areas statistics may be available for neighborhoods or even city blocks. Users can make a special request for an area of interest if it differs from the published areas. Of course, Statistics Canada must always ensure that any information it releases does not breach the confidentiality of the information entrusted to it. The Statistics Act expressly prohibits the disclosure of any information which could, in any way, reveal particulars identifying an individual.

In addition to its flexibility and detail, the Census provides valuable information on trends and a number of interesting changes are expected to emerge from the 1981 census.

New Power

(Nadaljevanje s 3. strani)

Si vis pacem - para bellum!

In addition to the new beginning in American foreign policy, 1981 also represents another step ahead for the free world.

On New Year's Day, 1981, Greece became the European Community's tenth member.

Greece's accession expands the Community - commonly called the Common Market - to nearly 270 million people.

And if Turkey becomes a full member - a distant possibility - the European Community will extend to the very doorstep of the Middle

East.

Whatever the Common Market's immediate future, January 1st, 1981, was certainly a milestone.

The Community has grown from the six original charter members who officially banded together on January 1st, 1958: France, West Germany, Italy, Belgium, The Netherlands and Luxembourg.

On another New Year's Day, in 1973, Britain, Ireland and Denmark linked up.